

У ноћи 28. новембра, 2015. године, карго авион Иљушин Ил-76 белоруске авио компаније Руби Стар полетео је са писте београдског Аеродрома Никола Тесла у правцу града Џеда у Саудијској Арабији.

Труп авиона био је препун оружја.

Био је то само један од најмање 68 летова који су у протеклих 13 месеци пребацивали оружје из централне и источне Европе ка Блиском истоку и Турској које су, затим, оружје преусмериле ка грађанским ратовима у Сирији и Јемену, откривају Балканска истраживачка мрежа (БИРН) и Мрежа за истраживање организованог криминала и корупције (ОЦЦРП).

Ти летови представљају само мали део од 1,2 милијарде евра вредних послова уговорених за куповину оружја од 2012. године до данас.

Истовремено, током претходне две године, док је на хиљаде тона оружја летело на југ, стотине хиљада избеглица са Блиског истока кренуло је ка северу, бежећи од сукоба у којима је настрадало преко 400 хиљада људи.

Док се Европа труди да затвори избегличку руту, пут трговине наоружањем вредан преко милијарду евра остаје отворен – и веома усносан.

[Ова трговина је готово сигурно нелегална, тврде стручњаци за оружје и људска права.](#)

„Све указује на системско преусмеравање оружја ка наоружаним групама оптуженим за озбиљна кршења људских права. Ако је то тачно, ови послови су незаконити према АТТ-у (Споразум УН о трговини наоружањем) и другим међународним законима и морали би одмах да се прекину”, каже Патрик Вилкен (Patrick Wilcken), експерт за оружје при организацији Амнести Интернешнал (Amnesty International) који је имао увид у доказе које су прибавили новинари.

С обзиром на велику зараду и чињеницу да им фабрике наоружања раде прековремено, земље које су ушле у трговину са Блиским истоком имају прилично снажан мотив да наставе са овим послом, па се, упркос бројним доказима да се оружје преусмерава сиријским и другим наоружаним групама оптуженим за тешке злочине, дозволе за извоз наоружања настављају да издају.

Читаву трговину, према речима Роберта Стивена Форда (Robert Stephen Ford), бившег америчког амбасадора у Сирији, координишу америчка Централна обавештајна служба (ЦИА), Турска и земље Залива кроз центре у Јордану и Турској. У пракси, доста оружја прође и испод радара служби ових земаља.

Šoping lista Saudijske Arabije

Saudijska Arabija je od 2012. godine obezbedila je dozvole za uvoz oružja i municije iz osam centralno i istočnoevropskih zemalja u vrednosti od 829 miliona eвра. Mada u većini slučajeva sadržaj pojedinačnih isporuka ostaje nepoznat zbog vela tajnosti kojim su obavijeni poslovi sa oružjem, BIRN i OCCRP su uspjeli da pribave poverljive potvrde o krajnjem korisniku oružja iz kojih se vidi interes Saudijske Arabije za kupovinom zastarelog oružja poreklom iz bivše Jugoslavije ili zemalja Sovjetskog bloka.

Puške AK-47		10.000
Mitraljezi		6.301
Raketni i bacači granata		18.500
Tenkovi		300
Protivavionski mitraljezi		250
Višecevni bacači raketa		90
Municija (različitog kalibra)		364.550.000

Izvor: U grafici su prikazani podaci iz jednog od zahteva za kupovinu oružja Ministarstva odbrane Saudijske Arabije iz 2013. godine.

[Kupovina oružja Saudijske Arabije - BIRN i OCCRP su uspjeli da pribave poverljive potvrde o krajnjem korisniku oružja iz kojih se vidi interes Saudijske Arabije za kupovinom zastarelog oružja poreklom iz bivše Jugoslavije ili zemalja Sovjetskog bloka.](#)

